

NETTVERSJON

SENTRAL BEREDSKAPSPLAN

Døgnbemannet vakt- og alarmsentral / Varsling av brann, ulykker og alvorlige hendelser:

Alarmtelefon 22 85 66 66

Andre henvendelser 22 85 50 07

UTARBEIDET AV

UiO: Enhet for HMS og beredskap

EIER

UiO: Enhet for HMS og beredskap
Boks 1077 Blindern
0136 Oslo

DOKUMENTANSVAR

Anita Sandberg
Tlf. 906 14 459

GODKJENT AV

Universitetsdirektør
Gunn-Elin Aa. Bjørneboe

DATO

22.09.2015

REVISJON

1.00

Innhold

1	Prinsipper og rammer for beredskapsplanen ved Universitetet i Oslo.....	3
1.1	Formål med beredskapsplanen.....	3
1.2	Prinsippene for krisehåndtering ved UiO.....	3
1.3	Beskrivelse av håndteringsnivåene i krisehåndtering ved UiO.....	3
1.4	Beredskapsplaner.....	4
1.4.1	Generell beredskapsplan.....	4
1.4.2	Brannvern – og evakueringsplaner ved brann.....	4
1.4.3	Plan for håndtering av PLIVO-hendelser (Pågående livstruende vold).....	4
2	Krise, hendelse og avvik.....	5
2.1	Hva er en «Krise»?.....	5
2.2	Håndtering av hendelser og kriser ved UiO.....	5
2.2.1	Nivå 1 – Sentrale, omfattende hendelser.....	5
2.2.2	Nivå 2 – Lokale beredskapssituasjoner/hendelser.....	6
2.2.3	Nivå 3 – Uønskede hendelser.....	6
2.2.4	Nivå 4 – Avvik, svikt i drift/infrastruktur og «nesten-ulykker».....	6
2.3	Fasene i krisehåndtering.....	7
3	Varsling og nedsetting av beredskapsledelse:.....	7
3.1	Den som oppdager hendelsen.....	7
4	Organisering av det sentrale beredskapsarbeidet.....	8
5	Den lokale beredskapsledelsen; fakultet/museum/bibliotek.....	8
6	LOS (UiO: Ledelsen og støtteenheter).....	8
7	Beredskap ved institutter/sentre/avdelinger.....	8
8	Opplæring og øvelser.....	9
8.1	Beredskapsledelse og kompetanseutvikling.....	9
8.2	Faglig støtte.....	9
9	Ansvar og grensesnitt.....	9
10	Etterarbeid, rapportering og anmeldelser etter uønskede hendelser/kriser.....	10

1 Prinsipper og rammer for beredkapsplanen ved Universitetet i Oslo

Sentral beredkapsplan for Universitetet i Oslo (UiO) er utarbeidet for å sikre effektiv og god håndtering av større kriser og beredkapsituasjoner ved UiO. I en krise- og beredkapsituasjon skal liv og helse alltid prioriteres foran alt annet. Deretter skal miljø, materielle verdier og omdømme vektlegges. UiO skal søke å gjenopprette normal drift av virksomheten så snart som mulig, og de delene av UiO som ikke rammes av krisen, skal så langt det er mulig opprettholde normal virksomhet.

Sentral beredkapsledelse er øverste ledelse ved større kriser ved UiO, og alle enhetene er underlagt denne i en krisesituasjon.

Fakultetene, museene, Universitetsbiblioteket, SUM og STK har lokal beredkapsledelse og lokale beredkapsplaner som de selv har ansvaret for å revidere. Ansvars- og oppgavedelingen mellom sentral og lokal beredkapsledelse er beskrevet i denne planen.

1.1 Formål med beredkapsplanen

Formålet med sentral beredkapsplan er å sikre at alle som har roller i håndtering av krise- og beredkapsituasjoner er kjent med sitt ansvar, sine oppgaver og hvordan grensesnittene mellom de ulike fungerer. Beredkapsplanen beskriver organisering og ansvar for beredkapsledelse ved UiO, og den gir rammene for de lokale beredkapsplanene.

Systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid er basert på risikoanalyser. Når en slik analyse har avdekket en risiko, vil det settes i verk tiltak for å redusere sannsynligheten for at uønskede hendelser inntreffer. Krise- og beredkapsplaner skal bidra til å redusere konsekvensen av en uønsket hendelse når den først skjer.

1.2 Prinsippene for krisehåndtering ved UiO

Håndtering av krise- og beredkapsituasjoner ved UiO skal baseres på:

- **Ansvarsprinsippet** innebærer at den som har et ansvar i en normalsituasjon også har ansvar ved ekstraordinære hendelser.
- **Likhetsprinsippet** innebærer at den organisasjonen man operer med i beredskap skal være mest mulig lik den organisasjonen man har til daglig.
- **Nærhetsprinsippet** innebærer at hendelser skal håndteres på et lavest mulig effektivt nivå.
- **Samvirkeprinsippet** innebærer at virksomheten har et selvstendig ansvar for å sikre et best mulig samvirke med relevante aktører og virksomheter i arbeidet med forebygging, beredskap og krisehåndtering.

1.3 Beskrivelse av håndteringsnivåene i krisehåndtering ved UiO

Beredkapsarbeidet ved UiO utføres på flere nivåer, med forskjellige oppgaver og grensesnitt. Selve krisehåndteringen ivaretas på hhv sentralt eller lokalt nivå, mens planarbeid og den

praktiske utførelsen av oppgaver i en krisesituasjon, vil kunne omfatte også de underliggende nivåer, eksempelvis instituttnivået.

1.4 Beredskapsplaner

Det samlede beredskapsplanverket for UiO består av 3 forskjellige planelementer.

1.4.1 Generell beredskapsplan

Dette dokumentet er en sentral beredskapsplan for UiO. Den sentrale beredskapsplanen er overbyggende og styrende for alt beredskapsarbeidet ved UiO.

Det skal foreligge oppdaterte lokale beredskapsplaner, gjeldende for det enkelte fakultet/museum/bibliotek. De lokale planene skal dekke organisasjon, funksjon, roller og oppgaver.

Lokale beredskapsplaner, skal baseres på ROS-analyser, og mal fra enhet for HMS og beredskap (HMSB) skal brukes. ROS- analysene skal ivareta den enkelte enhets særegenhet (kjernevirksomhet, kjerneverdier og geografi), og oppdateres minimum hvert annet år. Det er et lokalt ansvar at ROS-analyser foreligger.

Beredskapsplaner skal gjøres tilgjengelig og kjent for alt nøkkelpersonell i beredskapsarbeidet ved UiO og skal være tilgjengelig i CIM, samt en kort versjon tilgjengelig på hjemmeområdene på UiO.

1.4.2 Brannvern – og evakueringsplaner ved brann

Lokal evakueringsplan skal sikre at alle personer i byggverket kommer seg til sikkert sted før kritiske forhold oppstår. Evakueringsplanene skal være tilpasset det enkelte byggverk, bruk, virksomhet og enkeltpersoner som har behov for assistanse. Eksisterende generell branninstruks ved UiO skal legges til grunn og er tilstrekkelig for majoriteten av virksomheten. Enhetene er selv ansvarlig for å vurdere om planen er tilpasset lokale forhold og risiko. Kontakt HMSB ved behov for bistand til vurdering og tilpasning av planverk.

Utførelsen av en brannevakuering må kunne skje spontant og intuitivt. Brannevakuering og akutt håndtering av brann, må baseres på hurtighet, og uten at det settes beredskapsledelse først.

Planen skal være tilgjengelig på nett – for alle, og som oppslag i de enkelte bygg.

1.4.3 Plan for håndtering av PLIVO-hendelser (Pågående livstruende vold)

PLIVO omfatter «skoleskyting» og lignende hendelser der ulike våpen rettes mot UiO`s studenter, ansatte og besøkende i den hensikt å skremme/skade/drepe. Det enkelte fakultet/museum/bibliotek skal utarbeide egen plan for håndtering av PLIVO-hendelser basert på en sentral mal. Tidsaspektet i hendelsen krever akutt, spontan og styrt reaksjon – FØR beredskapsledelse kan settes. Mange av planens umiddelbare oppgaver og roller fylles av

ansatte/de tilstedeværende – som f.eks. undervisningspersonale. HMSB skal utarbeide materiell og øvelsesopplegg, og kan støtte lokale enheter etter behov.

Planen skal ikke offentliggjøres på internett, men være kjent og tilgjengelig for alt utpekt nøkkelpersonell i planen.

2 Krise, hendelse og avvik

2.1 Hva er en «Krise»?

Med krise menes i dette dokumentet en situasjon som stiller så store krav at organisasjonens (normale) ressurser og rutiner ikke strekker til¹. En krise er med andre ord en avvikssituasjon som utvikler seg slik at den representerer en alvorlig trussel mot liv og personlig sikkerhet eller truer virksomhetens interesser. Kriser kan være forårsaket av naturkrefter, menneskelig svikt eller skade forvoldt med vilje. Vi vil ofte oppleve en eller flere av følgende kjennetegn ved en krisesituasjon:

- Det foreligger en alvorlig trussel
- Det er flere sammenfallende hendelser
- Det er høy usikkerhet knyttet til vurderingen av situasjonen
- Ledelsen har redusert kontroll og styring på situasjonen
- Ledelsen har begrenset informasjon om situasjonen
- Situasjonen eskalerer
- Situasjonen endres raskt
- Det er tidsnød
- Det er høyt mediepress

2.2 Håndtering av hendelser og kriser ved UiO

For å ivareta de grunnleggende prinsippene ved beredskapsarbeidet, har UiO definert hendelser etter type og nivå for håndtering av hendelsen.

2.2.1 Nivå 1 – Sentrale, omfattende hendelser

Med dette menes hendelser og situasjoner som ikke kan håndteres ved hjelp av normale driftsrutiner og/eller bemanning, og som refereres til som en krise. Dette omfatter også hendelser som rammer og/eller berører flere fakultet/museer/biblioteker.

Alle hendelser som krever høynet beredskap ledes av sentral beredskapsledelse. Ved iverksettelse av sentral beredskapsplan vil sentral beredskapsledelse etableres i tillegg til den lokale. Sentral beredskapsledelse vil være «eier» av krisen, mens lokal beredskapsledelse vil ha en støttefunksjon til sentral beredskapsledelse.

Den sentrale beredskapsledelsen settes, når:

¹ «Ledelse ved kriser – en praktisk veiledning», Lars Weiseth og Ragnar Kjeserud, 2007

- *Hendelsen er av eller kan få stort omfang*
- *Flere enheter er involvert*
- *UiOs omdømme kan stå på spill*

2.2.2 Nivå 2 – Lokale beredskapssituasjoner/hendelser

Med dette menes hendelser som er så komplekse og/eller omfattende at de ikke kan løses ved normale driftsrutiner, og/eller normal bemanning.

Hendelsen er begrenset til lokal enhets ansvarsområde. Også når dette inkluderer områder utenfor ordinær virksomhet, slik som feltarbeid, tjenestereiser, utveksling av studenter, etc.

Hendelsen skal håndteres av lokal beredskapsledelse, men sentral beredskapsledelse skal alltid informeres, ved Universitetsdirektøren og HMSB.

Eksempler på hendelser der lokal beredskapsledelse settes:

- *Hendelse på fakultet/museum/biblioteks område eller ved arrangementer hvor situasjonen har medført svært alvorlig personskade/død*
- *Hendelse på fakultet/museum/biblioteks område eller ved arrangementer hvor situasjonen har medført skade på person, miljø, materiell eller omdømme.*
- *Akutt og/eller raskt eskalerende hendelse eller utvikling som over tid vil påføre skade på person, miljø, materiell og omdømme dersom det ikke gripes inn,*
- *Studenter og ansatte i utlandet som blir berørt av akutt smitte/sykdomsfare eller ulykker*
- *Studenter og ansatte i utlandet som blir berørt av sabotasje eller terrorangrep*
- *Store materielle skader eller økonomiske tap*
- *Forurensninger/utslipp*

2.2.3 Nivå 3 – Uønskede hendelser

Håndteres av lokal ledelse i samråd med lokal koordinator for sikkerhets og beredskap. HMSB kan konsulteres. Avviksmeldinger behandles ihht kjent prosedyre. Det nedsettes ikke beredskapsledelse.

Eksempler på slike hendelser:

- *Trusler*
- *Skremmende og/eller forstyrrende atferd – ofte i sammenheng med rus eller psykisk syke personer*
- *Slåssing/mindre voldsepisoder*
- *Skadeverk*
- *Ulykker, ol.*

2.2.4 Nivå 4 – Avvik, svikt i drift/infrastruktur og «nesten-ulykker»

Lokal leder har ansvar for forebygging, analyse og lukking av avvik.

Avvik saksbehandles ihht prosedyre for uønskede hendelser.

Ved hendelser som strømbrudd, byggeteknisk svikt, heisstopp, vannlekkasje ol. skal Eiendomsavdelingen håndtere hendelsen. Ved langvarige svikt, som kan gå utover liv/helse, miljø, verdier og omdømme, kan lokal og/eller sentral beredskapsledelse settes - avhengig av hvor langvarig situasjonen er og av omfanget.

Tilsvarende har USIT/IT en egen vaktordning for kritiske IT-avvik.

2.3 Fasene i krisehåndtering

Det er vanlig å dele en krise inn i fire faser. Disse er:

- **Planlegging** er en viktig del av krisehåndteringen. Denne fasen kalles også forebyggende stadium, fordi en god plan vil kunne hjelpe ledelsen med å begrense konsekvensene av en uønsket hendelse. Det er viktig å forutse de ulike typer kriser man kan forvente og samtidig redusere risikoen av disse. Men det er ikke sikkert dette fungerer i alle situasjoner, for eksempel ved naturkatastrofer.
- **Beredskap** - en god beredskapsplan skal oppdateres kontinuerlig. Beredskapsledelsen skal ha jevnlig beredskapsmøter og -øvelser for å forberede seg best mulig og kjenne sine begrensninger. Beredskapsledelsen vil da lære av sine feil og dermed kunne håndtere dem på en best mulig måte under en krise.
- **Responsfase** er når selve krisen inntreffer. En oppdatert beredskapsplan og en forberedt beredskapsledelse gjør at virksomheten kan takle krisen på en god og rolig måte, og dermed minimere skader på helse, miljø, materiell og omdømme. Hvert medlem i beredskapsledelsen skal ha kjennskap til sin rolle og ansvarsområde. Beredskapsledelsen skal iverksette arbeidet sitt når de står ovenfor en reel krise. For eksempel skal beredskapsledelsen umiddelbart håndtere krisen i samarbeid med andre etater og hjelpe de som trenger det mest.
- **Normalisering etter** en krise kan ta lang tid, og være ressurskrevende. Alle tap og skader skal dokumenteres på et egnet detaljeringsnivå ved hjelp av rapporter, bilde og video.

Krisehåndteringen skal hjelpe virksomheten med å komme til normal drift igjen uten å tape for mye tid og penger. Krisehåndteringen skal så evalueres for å korrigere og lære av feilene.

3 Varsling og nedsetting av beredskapsledelse:

Varsling skal skje på følgende måte:

3.1 Den som oppdager hendelsen

Den som oppdager en hendelse, skal varsle

1. Nødetatene
 - Politi - 112
 - Brann - 113
 - Ambulanse (AMK) - 110
2. Vakt- og alarmsentralen (VAS)

- VAS - 22 85 66 66

4 Organisering av det sentrale beredskapsarbeidet

Om kriser eller beredskapssituasjoner skulle inntreffe har Universitetsdirektøren ansvar for at alle relevante tiltak iverksettes. Målet for beredskapsledelsen er å handle så tidlig som mulig, med så store ressurser, at konsekvensene av hendelsen blir så små som mulig.

Universitetsdirektøren har delegert myndighet til HMS og beredskapsdirektør som er operativ beredskapsleder ved UiO. Operativ beredskapsleder rapporterer til Universitetsdirektøren også under krisehåndteringen. Operativ beredskapsleder kan på vegne av Universitetsdirektøren lede møtene i den sentrale beredskapsledelsen og rapporterer til Universitetsdirektøren. Universitetsdirektøren fatter alle vesentlige beslutninger under krisehåndteringen.

Den sentrale beredskapsledelsen er organisert som beskrevet under. Ledelsen vil trekke inn de ressurser som anses nødvendig.

5 Den lokale beredskapsledelsen; fakultet/museum/bibliotek

Det anbefales at den lokale beredskapsorganiseringen tar utgangspunkt i den sentrale beredskapsorganiseringen for å få best mulig enhetlig og samordnet beredskap. Denne malen skal ikke være til hinder for at spesifikke behov og lokale forhold vises i organiseringen.

Den lokale beredskapsledelsen skal etableres og ledes av dekan på fakultetene og direktør på museer og biblioteket. Lokal beredskapsleder skal utpeke sin beredskapsgruppe.

Lokal beredskapsledelse kan anmode om støtte fra HMSB, som kan bistå den lokale beredskapsledelsen i krisehåndteringen, samt trekke inn ressurser fra sentral beredskapsledelse ved behov (eksempelvis fra kommunikasjonsgruppen)

Når HMSB støtter den lokale beredskapsledelsen, har HMSB full tilgang til ressurser fra Vakt- og alarmsentralen under krisehåndteringen.

6 LOS (UiO: Ledelsen og støtteenheter)

Ved beredskapssituasjoner i LOS, er det Universitetsdirektøren som fungerer som lokal beredskapsleder.

7 Beredskap ved institutter/sentre/avdelinger

De fleste fakulteter/museer/bibliotek ved UiO er i virksomhet spredt over flere bygg og er organisert i flere institutter/sentre/avdelinger. Der det sees som formålstjenlig, lages lokale beredskapsplaner for det enkelte institutt/senter/avdeling. Dette er avhengig av størrelse, behov og ressurser hos de ulike enhetene. Det er likevel dekan/direktør som setter beredskapsledelse, og håndterer hendelsen(e).

Det er den enkelte dekan/direktør som har ansvar for å vedlikeholde og revidere sine lokale beredskapsplaner, samt organisere beredskapsorganisasjonen lokalt.

Det kan være aktuelt for den lokale beredskapsledelsen på lokalt nivå, å forhåndsutpeke en lokal støttegruppe ved det enkelte institutt/senter/avdeling.

8 Opplæring og øvelser

For å kunne iverksette tiltak og sørge for en handlekraftig og koordinert ledelse når større hendelser oppstår, er det nødvendig at medlemmene kjenner sine roller og ansvar, samt at de har tilstrekkelig opplæring og øvelse.

Det skal utarbeides en evalueringsrapport etter hver øvelse.

Sikkerhets- og beredskapsrådgivere bistår lokal beredskapsledelse i forhold til kapasitet. Alle øvelser skal meldes HMSB, som fører oversikt for Universitetsdirektøren.

8.1 Beredskapsledelse og kompetanseutvikling

Alle medlemmer (og stedfortredere) av de ulike beredskapsledelsene skal ha innføring i beredskapsarbeid. HMSB forestår denne gjennomgangen.

HMSB utarbeider årlige utdanningsplaner for intern opplæring innenfor sikkerhet og beredskapsarbeid. HMSB kontaktes vedrørende spesielle faglige behov.

Det er den enkelte dekan/direktør sitt ansvar å sørge for at alle medlemmene av beredskapsledelsen har den nødvendige opplæringen og kompetansen for å fylle sin rolle i beredskapsledelsen. Dette gjelder også støttefunksjoner som CIM-loggførere og sambandsoperatører.

8.2 Faglig støtte

HMSB bistår enhetene i opplæring, øvelser og faglig støtte. Enhetene må påregne egne budsjettmidler der eksterne ressurser benyttes.

9 Ansvar og grensesnitt

Den sentrale beredskapsledelsen er øverste strategisk ledelse ved alle større hendelser ved UiO og alle enhetene er underlagt denne. Dette er for å sørge for en enhetlig og samordnet beredskap.

Den sentrale beredskapsplanen beskriver sentral beredskapsledelses oppgaver der denne settes. Tiltakskort er svært viktig i operativt beredskapsarbeid. Både generiske og spesifikke tiltakskort for den sentrale beredskapsledelsen er utarbeidet, og oppdateres i etterkant av hendelser/øvelser/evalueringer. Alle tiltakskort samles i mapper i CIM – det elektroniske beredskapssystemet – og tilgang gis alle medlemmer av lokale beredskapsledelser.

Lokal beredskapsledelse skal utvikle en beredskapsplan som beskriver medlemmene i en lokal beredskapsgruppe med varslingsliste, samt lokalisering av hvor gruppen skal møte. De lokale beredskapsplanene skal være i samsvar med kjernevirksomheten, lokasjon og infrastruktur. Enhetene skal også utvikle egne tiltakskort for håndtering av hendelser som er spesielle for enheten og dermed ikke dekkes av tiltakskortene som er utarbeidet av sentral beredskapsgruppe. ROS-analyser gjennomføres av enheten i samråd med HMSB.

Der sentral og lokal beredskapsledelse settes samtidig skal lokal beredskapsledelse bistå den sentrale beredskapsledelsen. Det utveksles i slike tilfeller liaisoner mellom sentral- og lokal beredskapsledelse.

Selv om det er satt lokal beredskap, kan universitetsdirektøren likevel velge å sette sentral beredskap på et senere tidspunkt. Den sentrale beredskapsledelsen vil da være overordnet den lokale beredskapsledelsen – og lokal beredskapsledelse blir en bidragsyter til den sentrale beredskapsledelsen.

Enheter med verdifulle samlinger skal som vedlegg til sin lokale plan, ha utviklet evakueringsplaner for sikring av gjenstander og samlinger. Evakueringsplanene skal gjøres kjent for den sentrale beredskapsledelsen og de lokale beredskapsledelsene.

Eiendomsavdelingen, ved områdeleder, skal delta i lokale beredskapsgrupper som ressursperson. Under en krise avgis områdelederen(e) til enhetene.

Lokal beredskapsledelse, kan anmode om støtte fra sentral beredskapsledelse for å håndtere hendelsen.

Vakt – og alarmsentralen vil kunne få en sentral rolle i å håndtere større hendelser.

10 Etterarbeid, rapportering og anmeldelser etter uønskede hendelser/kriser

Etter en hendelse skal ivaretagelse av berørt personell ha høyeste prioritet og uten å hindres av andre former for etterarbeid. UiO skal legge til rette for dette arbeidet ved å skaffe til veie aktuelle personer og dokumentasjon. Herunder å støtte personer ved behov, uavhengig av deres (juridiske) status. Møter, etterarbeid og rapportering blir koordinert av HMSB, internt og i forhold til myndigheter. Alle som anmelder saker på vegne av UiO til politiet skal ha fått dette godkjent av Universitetsdirektøren skriftlig.